

Turški car ima veliko svetá. Ima ga v Evropi, Azii in Afriki, kar so „Novice“ že omenile enkrat, če se ne motim. *)

Zdaj le še nekoliko zastran podnebja. — To je prav različno. Na jermenskem podgorji trpi zima 9 mesecev skor, v Egiptu, Sirii in Arabii je prav vroče, v Natolii in evropejski Turcii pa srednje. Nezdavih okrajin je prav malo. Najnezdavši je Nikomedija (Ismid), Efez (Ajasolug) in Aleksandrette v Sirii. Sicer pa razsaja trdovratna mrzlica malo da ne povsod blizo morja, posebno v Solunu na Macedonskem, v Niceji, Varni, po spodnjih donavskih okrajinah, skor povsod v severni Natolii, vzlasti v Samsunu in Batumu in, kjer sol delajo, po taci krajih tudi. Pa nekdanje je bilo v nekterih teh krajih prav zdravo, in bi tudi danes lahko bilo, da je država zakaj. Po drugod je pa povsod podnebje zdravo, v nekterih krajih še tako, da jih obiskujejo bolniki, postavimo: zgornji Egipt (otok). Kuge ni več že od leta 1838 ne. Podgoriški.

Dopisi.

Iz Celovca — se piše „Slov. Prijat.“ sledeče, kar zavoljo važnosti svoje vredimo tudi našemu listu: „Prihodnje leto obhajamo Slovani tisočletnico Cirilovo in Metodovo: tisoč let je namreč že, kar sta prižgala brata Ciril in Metod nam Slovanom zveličavno luč prave katoliške vere. Po vsem svetu slovanskem se pripravljajo, da bi to imenitno slovesnost prav slavno obhajali. Kaj bomo počeli mi Slovenci? Starodavna govorica pripoveduje, da je sveti Metod maševal v Jarenini; stara kapela se ravnokar popravlja. Ali bi se ne mogla sredina cele te svečanosti za nas Slovence ravno v Jarenini postaviti? Le premisljimo in naznanujmo svoje misli po časnikih naših.“ — Tako „Slov. Prijatelj“ v Celovcu. Trebalo bi zdaj ono svetinico pripovedke starodavne nekoliko zgodovinsko razjasniti, — dalje kraj, lego itd. Jarenine nekoliko opisati bravcom, ki je ne poznajo.

V Središču na Stajarskem 12. sept. J. M. — Naj vam drage „Novice“ bode ljubo, da tudi iz stajarske zemlje prejmete od mojih rok nekaj vrstic, kakor ste sèm ter tje nje blagovoljno prejemale od drugih krajev. Prešel sem namreč tekočega mesca slovenski kraj, kar ga je med Slatino pri Rogatcu pa med Središčem na ogersko-hrvaški meji. Našel sem povsod, rekel bi, celó enake zadeve: Dosti veliko sušo, ktere je žalibog! še le od male nedelje, to je, 8. t. m., kakor se mi zdi, konec bil. Že 7. t. m. pa razlila se je slovenska naša Drava tako hudo, da je divje šumela med Halozami in doljnimi Poljanci, ter odnesla brod ormuški. In sedaj se zdi, da bo nam za vinograde preveč dežja, kakor ga je popred za polja in senožeti bilo premalo, ker ljudje že začenjajo brati. Našel sem vinograde v taki obilnosti, da ji od leta 1834 ni še bilo para; po prekrasnih hribih v Halozah kakor tudi po neizrekljivo lepi, prostrani jeruzalemski gori med Ormužem, Ljutomirom in Središčem narava je prsi svoje napolnila, ter je nuja človeku za okrepčanje; mika popotnika ta dar Božji al zvedenca odvraca občna, rekel bi, vera, da se grojzdja še sam gospodar ne sme dotakniti, dokler ni branje. In ta vera ima posledek, da nikjer ne vidiš po sepovih tako zbersanih, potrgljanih trsov, kakor po drugih krajih. — Našel sem povsod čist naroden duh; in česar se človek še pred 10 leti ne bi bil nadjal, kar sem celih 10 dni tod hodil, nisem med omikanimi Slovenci nikjer slišal nemškega razgovora, dokler dobro znamo, kako je to bilo še pred nekimi leti. In ta čisti narodni duh pokazal se je tudi v tem, da so se povsod srca in mošnje odprle, kjer se je koli napomenila žalostna lega borečih se naših bratov Črnogorcov

in Hercegovincov; tako se je brez iskanja in pritiskanja nabrala čeravno mala svota od 21 gold. 40 kr., al vendar izvirajoča iz čistih src in blagega namena. Pošljite te denarje zboru gospojinskemu v Zagreb, ki zbera doprineske za žalostne naše brate. *) Doprinesli pa so sledeči gospodje: Fajmošter Stranjšak 1 gld., Raičev Božidar 5 gld., Miha Kokot 40 novč., Trampuš, kaplan 1 gld., A. Kos Cestnikov 1 gld., tehant Dainko 1 gld., Vrbnjak, kaplan 3 gld., Weixl Ivan 1 gld., J. V., fajmošter 1 gld., dohtar Magdič 1 gld., Gašpar Majhenič, kaplan 1 gld., Šinko Božidar, profesor 2 gld., Fric Božidar, fajmošter 1 gld., Suhač Toni 1 gld., Ivan Macun 1 gld.

Iz Št. Jurja na Stajarskem 16. sept. F. S. — Naj Vam javim preveselo novico. Naš ljubljeni Davorin Terstenjak so se že toliko okrevali, da so zapustili posteljo, da se hodijo sprehajati, da so prestali sitno bolezen, ki jih je več kot mesec dni nadlegovala. Vidi se jim, da so velike trpeli, slabost se še očitno kaže pri vsaki stopinji. Pa, hvala Bogú! ostala nam je bistrournna glava, ki le na čast in blagor Slovencom deluje in se jim preteklost odkriti prizadeva. — Zdaj je ravno trgatva pri nas. Kodar ni toča pobila, je res veselje polne trte ogledavati. Že dolgo ljudje ne pomnijo take dobre letine v vinogradih. Se vé, da kjer je toča brusila in sicer še celó trikrat, tam je žalostno. Kdor ga je mislil 14 štrtinjakov nabrati, bo pa revče ga za poljak naskal!

Iz Tomina 12. sept. J. P. — Kako so se letos čbele na Krajskem obnesle, nam še nihče ni naznanil. V našem kraji, in tako slišimo tudi od vseh strani, so letos čbele tako dobre, da že veliko let ne tako. *) Panjovi niso le bogati, temuč tudi strd (méd) je tako žlahna, da ne more bolja biti; čbelarji jo primerjajo po dobroti z vinom 1834. leta. In res je tako. Ker je bilo takrat, ko so čbele brale, vreme skoz in skoz lepo suho, je pa nočna rosa zgolj edina vlaga bila ajdnemu cvetju. Kar so tedaj letos neizrečeno pridne čbelice nabrale, je čista sladčica. Škoda le je, da že več let je čbelarjem pri nas veliko veliko čbel pod zlo šlo, da tedaj nekteri niso letos ne panjiča imeli. Ta okolišina je kriva, da pridelek medú in voska sploh ne bo tako obilen, kakor bi sicer bil, ako bi bilo dosti čbel bilo.

S Pivke. Na dopis s Pivke zastran potrebnosti učilnice za dekliške dela v Postojni prinesle so „Novice“ v 36. listu odgovor. Brez daljnega ugovora svetujem nekaj. Čeravno se je bati, da navadna osoda nasvetov, po kateri se vleže pisemski prah na-nje, ne bi tudi sledečega zadela, ga vendar le hočem razodeti. Nasvetujem namreč, naj bi se stanovanje enega zdaj v šolskem poslopju prebivajočih učencov v hiši št. 132 (nekdanje stanovanje gg. duhovnih pomočnikov), ki je v najem dana, odločilo za to učilnico, ali pa naj se imenovana hiša za to napravi. Ta večja ovira zastran stroškov za zidanje poslopja bi bila po tem takem premagana. Po premagani poglavitni oviri ne bo težko, manjših zadržkov odpraviti, ako se reč s resno in trdno voljo v roke vzame.

Košana na Notranjskem 18. sept. R. — Po hudih nalivih pretečenega tedna se je nagloma tako huda gnjilina poprijela krompirja, da tem, ki ga po ti obilni moči še le kopljejo, vès pognjiti žuga. Tudi grojzdju je nekoliko škodovalo, ker jagode prenapite so jele pokati; sicer je pa še dosti zdravo in precej dobre kapljice obeta. Kar strnje zadeva, je bilo obilno slame pa le srednje mero zrnja. Ajda je pa prav lepa in brstna in se obilnega pridelka nadjamo; enako frmentin ali turšica.

Iz Ipave 10. sept. * (Konec). — Med „besedo“ in večerjo bila je našim gostom zunaj pod milim nebom mala kratkočasnica napravljena, kjer so v razveseljevanje

*) O Turcii bi se dalo še veliko pisati, kar opuščam, ker le to omenjam, kar „Novice“ še niso povedale. Pis.

*) Zgodilo se je že po Vaši želji.

*) Okoli Ljubljane so marsikak dan čbele nanesele po 4 in 5 funtov v en panj. Vred.

nazočih in družih, kateri so se ta večer radovedno ozirali proti Zémunu, umetno napravljeni ogenj kviško metali. Res prav kratkočasno intermezzo je bilo to med „besedo“ in večerjo.

Okoli devete se je množica veselo, pa spodobno in mirno na vse strani razšla. Pri večerji je ostalo kakih 150 gostov. Imeli smo se prav po domače kot bratje in otroci ene slavne matere. Napivalo se je rodoljubom pričujočim in nepričujočim, zdravica je sledila zdravici. Naj omenim le nekterih.

Gosp. dekan Grabrijan napijejo najprvo Nj. Veličanstvoma presvitlemu cesarju in cesarici tako-le: „Lepa množica nas je tukaj zbranih; nismo vsi Ipavci, vsi smo pa lojalni Avstrijanci; vsi se veselimo, da imamo cesarja, ki nam blagodušno dovoljuje, da si smemo svoje národne, dozdej oestro preklicane občutke tako javno izustovati. Mislim, da vsak Slovenec živo potrebo čuti, da bi usmiljeni Bog takega vladarja dolgo dolgo let ohranil, ki si ni samo na svoje geslo napisal „Pravice narodom“, ampak nam jih tudi v resnici podeljuje. Pa dolgo življenje je le pičla sreča, če se ne opira na blagovoljne podlage, posebno če je človek pri zdravem srcu dušno bolán, kakor se je gotovo našemu presvitlemu cesarju godilo o času nevarne bolezní presvitle cesarice naše. Zdaj ko pa slišimo, da je premilostljiva mlada gospá ozdravela, gotovo je, da se je tudi srce našega cesarja razveselilo; zatorej zdaj složno recimo: V takem srečnem stanu in veselji ohrani Bog dolgo dolgo let našega cesarja Franca Jožefa in presvitlo cesarico Lizabetho! Srčni slava- in živio-klici so gremeli po teh besedah od vseh strani. — Župan slapenski, gosp. Frjančič, napije gostom ljubljanskim, in se z veseljem spominja, s kako prijaznostjo in častjo so poslanci ipavski bili sprejeti v ljubljanski čitavnici, ter blizo tako-le nadaljuje: „Kdo pa popiše danes naše veselje, ko ste sami semkaj prišli, nas obiskat na našem domu. Srčno radi bi Vas, verjemite mi, v vsaki soseski posebej sprejeli in pozdravili; pa ker bi Vam h temu časa primanjkovalo, smo Vas pripeljali na ta prijazni homec, da od tukaj ogledate naše sela in vasi, ki Vam prijazno svoj pozdrav nasproti kimajo. Jaz pa v imenu vseh Ipavcev kozarec poprimem in zakličem: „Dobri došli v ipavski dolini, predragi nam gosti ljubljanski, Bog Vas živi še mnogo mnogo let!“ Zopet navdušeni živio-klici. — Gosp. Tonkli iz Gorice še posebno potem napije g. dr. Bleiweis-u, ter se mu srčno zahvaljuje v imenu Slovencev goriških za njegov trud o boji za narodske pravice. In ponavljajo se srčni živio-klici. — Gospod Ambrož napije grofu Lanthieri-u mlademu, „ki se v vsem pravega domoljuba kaže, ob enem pa svetu častno spričuje, da v domoljubji ni nikakoršnega razločka stanú“. Iznova živio-klici. Potem dr. Bleiweis napije zdravico „možu, kateremu gré srčna naša hvala, da se tako rajsko radujemo danes, — možu, kterege srce ni včeraj še le domoljubje prešinilo, marveč kterege sveto geslo je od nekdanj že: „vse za vero in narodnost“, zato tedaj tudi sedaj, ko nam je veličastna cesarjeva beseda narodno ravnopravnost dodelila, je s krepko roko povzdignil zastavo, na kateri se lesketá ono geslo. Bog živi prečastitega g. dekana in kanonika Grabrijana!“ In spet so živio-klici doneli brez konca in kraja. — Gosp. Ambrož napije domoljubnim Vipavcom in njih vrlim županom, kateri kažejo, da zapopadajo novi čas ustavne vlade in narodnih pravic. In spet so živio-klici doneli po dvorani. In kmali potem napije na slavo gosp. Antonu Černetu, državnemu poslancu, „neprestrašljivemu zagovorniku naroda slovenskega“, — in spet so se ponavljali slava-klici, ki so gosp. Černeta tako ganili, da je odzdravil to zdravico z napitnico, rekši, da danes v toliko velikem zboru je iznova se očitvidno prepričal, da narod slovenski vseh stanov se živo zaveda svojih pravic in da je po tem takem pač sveta dolžnost poslanca slovenskega, braniti narodu svetinje njegove. — Gosp. župan slapenski se pri tej priliki spominja

še drugega pogumnega branitelja slovenskih pravic v zboru državnem in napije z nadušenimi živio-klici sprejeto zdravico gosp. dr. Tomanu. — Potem povzame dr. Bleiweis besedo in zahvalijoč se za toliko prijazni pozdrav domoljubnih Goričanov napije na dobro in stanovitno zdravje, ki daje človeku moč, da ne onemore v vsakdanjih borbah: vsem rodoljubom slovenskim, ki so se snidili danes tukaj od Soče, Pivke in Adrije. In spet je bilo vse živo po dvorani. — Ni bilo dolgega oddiha in gospod dekan napijejo svetlemu knezoškofu Jerneju Vidmerju blezo tako-le: Ni še dolgo časa, kar smo Ipavci srečo imeli, svojega škofa med sabo imeti, ki so se od ene strani kakor razsvitljen viši pastir, od druge pa kakor rojak med rojaki, ali kakor Slovenec med Slovenci odkrito in blagovoljno obnašali. Zato se smemo zanesti, da ta bistroumni viši pastir, kar se bolj med svojimi ovčicami po njih potrebah ozirajo, tolikanj bolj spoznavajo, da Slovenec je državljan, ki do priznanja svoje narodnosti toliko pravice ima, kakor vsaki drugi narod. Slava tedaj prečastitemu našemu g. knezoškofu Jerneju!“ In živio-klici so odzdravljali to zdravico. — „Hvaležni Slovenci, spominjaje se svojih viših duhovnih pastirjev — spregovori med drugim dr. Bleiweis — pa ne zabijo nikoli vladika, ki je prvi pred vsem svetom za slovenski narod povzel besedo v državnem zboru dunajskem in se mu je potem že mnogokrat v djanji skazal blagosrčnega mecena: zato slava svetlemu vladiku Jurju Strossmajer-u! In navdušeni slava-klici so odmevali po dvorani. — Sledilo je še več zdravic, ki so zmiraj novo življenje v veseli družbi izbujale. Gospod fajmošter kriški Sušnik, napije gospém in gospodičnam, ki so prišle iz Ljubljane poslaviti veselico današnjo; gosp. prof. Erjavec dodaja tej zdravici še to, da napije vsem Slovenkam, posebno pa še materam slovenskim, katerim priporoča v mehke in dovzetne srca otročičev saditi ljubezen do domovine, da bode to seme veselo klilo in obilo sadú donašalo, pa popravilo to, kar je nemila nam preteklost hudo grešila. In „živile matere in hčerke domoljubne!“ je donelo od vseh strani. Pa še ni bilo zdravic ne konca ne kraja; pa kdo jih pomne vse? Na slavo duhovščini slovenski, našim kmetiškim gospodarjem, vrli pevski družbi vipavski, ki je današnjo veselico tako močno povzdignila, so sledile še napitnice z drugimi vred.

Proti koncu večerje se je še oglasila naša pevska družbica, in nam je „Vipavsko“ in Vilharjevo „Na jezeru“ še enkrat zapela. Posebno ste zadnje dve vrstice Vilharjeve „Čujte hribi in bregovi, da sinovi Slave smo“, vse pričujoče tako navdušile, da se je vsa družba vzdignila, in jih s pevci vred prepevati jela častivši s tem tudi pesnika njenega. Pa tudi „Vipavska“ je z neko posebno radostjo navdajala celo družbo, tako, da menda kake trikrat so jo mogli še med večerjo peti. Glasí se ta kratka pa krepka pesmica tako-le:

Slavček poje po grmičkih,
Pa le malo čaša;
Taka je pri drugih tičkih,
Kmal ne dajo glasa.
Pa Ipavca to ne moti:
Sam si zná zapeti;
Za veljavo, kar se loti,
Vžuga vse na sveti.

Saj po žilah se pretaka
Kri mu vroča, zdrava;
Ne potlač' ga vsaka spaka,
Nič mu ni zmotnjava.
Ne prepeče ga vročina,
Burja ne omaje;
Če pa tirja domovina,
Kri, življenje daje.

In tako se je približala polnoč med prijaznimi pogovori in navdušenimi zdravicami — bil je čas, ločiti se. Z zastavo goriško na čelu zapusti vesela družba kratkočasni Zémun in se podá v lepem redu proti Trgu, popevaje priljubljeni „Naprej“, do stanovanja gostov ljubljanskih, kjer se z navdušenimi slava- in živio-klici od njih prav srčno posloví.

Mi pa Ipavci, se Vam, slavni gospodje, predragi nam gosti ljubljanski, še enkrat zahvaljujemo za ljubeznjivo prijaznost Vašo, da ste nas obiskali; svesti smo si, da Vaš prihod k nam in besede, ktere ste nam govorili, so nas v

našem narodnem življenju za eno dobro stopnjo naprej pomaknili. Hvala in slava pa tudi Vam, dragi brati in sosodje naši, ki ste v obilnem številu nas pohodili ter veselico našo, ki je vse razveselila, pa nikogar ni razžalila, s svojo nazočnostjo tako lepo povikšali. **Z Bogom!**

Iz Ipavske doline 19. sept. K. — Bendima se je v sredo začela. Mislili smo, še do drugoga pondeljka, to je, do 22. t. m. počakati, pa ker se je bilo bati, da ne bi grojzdje zavoljo silnega deževanja gnjilo, ni kazalo, več odlašati; reči pa moramo, da je grojzdje dobro zrelo, kakor že več let ne tako. Nabira se pa le po malem. Vreme je, hvala Bogu, še precej ugodno.

Iz Kannegorice 2. sept. A. žl. K. — Včeraj smo sklenili tukajšno šolsko leto. Prepričali smo se pri končnem izpraševanju, kako izvrstno so izurjeni učenci v vseh vednostih, v katerih se mladež v ljudskih šolah po deželi podučuje, kar je toliko bolj hvale vredno, kar je bilo obilo truda treba 182 učencov in učenk na tak stan vednosti pripeljati. Zavoljo tega pa gré hvala posebno našemu nevtudljivemu učeniku gosp. P. Zoretu in gosp. kaplanu Jož. Sterbencu. Če ima učiteljski stan že sam po sebi mnogo truda in britkosti, moramo toliko bolj grajati sirovo obnašanje nekterih nehvaležnežev, kateri z grenkimi besedami veliki trud učencov poplačujejo. Al to naj jih tolaži, da vsake babure glas ne predere nebes!

Iz Ljubljane 19. sept. *) Ker se tu in tam kakšen dopis bere iz dežele, ki ga „Novicam“ piše kaka domorodkinja, ne smejo vendar tudi Ljubljančanke mutice biti; al to bi se jim smelo skor po pravici očitati, ker od tistihmal, kar je bila vojska zavoljo „krinolin“, nismo brale nič od nobene Ljubljančanke v „Novicah“. Krinoline so nam res zlo priljubljene, pa ljubezen naroda našega nam mora vendar srce naše še bolj širiti kakor nam širijo krinoline život naš. Če je res, kar so že naši stari očetje rekli, da „hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi, moramo tudi me na vso moč podpirati narodni dom. Čmu nam bi bil sicer Koseski predstavil Schillerjevo „Vrednost žen“, — čmu nam je Vodnik, čmu posebno Prešern nam pel toliko lepih pesem na čast? Naj nam bode tedaj ponos, da smo Slovenke! Časi so taki, da bi bil greh, ako bi „drugim proso branili, svoje pa pušali vrabcom.“ Vrabcov pa, ki se zaletujejo v naše domače proso, saj veste, je sila sila veliko. Bog daj, da bi saj domoljubje naše se povsod tako ustanovilo kakor se je krinolinje, — in ne bo se nam bati, kadar bojo zginile krinoline, da bo zginilo tudi ž njimi rodoljubje, saj se vé, da „kakor mati prede, tako hči tkè.“ — Te vrstice Vam, ljube rojakinje, za danes sporočuje **Barica G.**

Iz Ljubljane. Pretekli sejm ljubljanski se je prvi dan dobro obnesel; ljudi je bilo nenavadno veliko in trgovina še dosti živa; judje so svojo robo ponujali v slovenskem jeziku tako izurjenem, da osramotijo „krajnsko špraho“ marsikterega penzjonista; al ostale dni celega tedna ni bilo dosti sledú, da je sejm. Živinski sejm je bil poln, goveda drage, pa mesarji tudi v tem niso bili s živino zadovoljni, ker je bilo celó malo pitane vmes.

— Sl. c. k. ministerstvo kupčijstva je kmetijsko družbo vprašalo za njeno mnenje: ali naj bi se leta 1865 napravila na Dunaji razstava obrtnijska in kmetijska in ali naj bi razstava obsegala blago vseh ptujih dežel ali le nemških zveznih dežel? Družba je 13. t. m. sklenila odgovor: 1) da je prezgodaj, ako je razstava že l. 1865; saj 5 let naj bo vmes med letošnjo angleško in prihodnjo dunajsko razstavo, da se razstavniki enmalo odpočijejo in tudi obrtnija more kaj novega v razstavo poslati, — svetovalo se je tedaj leto 1867 za razstavo; 2) razstava naj bo velika kakor je bila v Parizu in Londonu, ne pa le odlomek nemških dežel; 3) zavolj žalostnega duarnega stanú naj se stroški razstave ne nakladajo državní kasi, za

ktero bi se doneski mogli po viših davkih nabrati in bi tudi take zadel davek, kateri od razstave celó nobenega dobička nimajo; zato naj sl. ministerstvo skusi to reč tako na noge spraviti kakor na Angležkem, da podvzetni in dnarni spekulantí napravo razstavnega poslopja na svoje stroške prevzamejo in so potem tudi vsi dohodki vhodnine njihovi. Čas bi bil enkrat, da se Dunaj skaže, da njegovi dnarničarji sami kaj premorejo in da se ne naslanjajo le na državo, ampak ji radovoljno sežejo pod pazdihó. Če je tudi poslopje privatno podvzetje, bo državo še tako zadelo dosti stroškov.

— Tudi tukajšna kupčijska in obrtnijska zbornica je po enakem pozivu ministerskem se v poslednjem svojem zboru pomenkovala o prihodnji razstavi dunajski in tudi ona je rekla, da naj razstava bode velika za vse države svetá, toda še le leta 1869 ali 1870; zavoljo dnarnih stroškov pa ni nič govorila. Dalje je bila v tej seji tudi beseda za višo realko Ljubljansko. Reči moramo, da smo res željno pričakovali, kaj bode gosp. Mühleisen, kterega poznamo kot praktičnega moža, stopil s kakim gotovim nasvetom pred zbornico; al slišali smo le spet dokaze za potrebo više realke in da naj se to deželnemu odboru na srce položiza prihodnji deželni zbor, — pa tudi zbornica ni drugoga nič sklenila. Čudno se nam zdi, da se nobeden odbornikov saj iz „Laibacherce“ ni spomnil, kar je deželni odbor o tej zadevi že davnej storil po sklepu svoje seje 17. oktobra 1861, ko je mestnemu odboru, v kterega opravilstvo ta reč po dosedanji postavi za realke pred vsem spada, poslal povabilo: 1) naj najpopred natanko pozvé stroške, ki jih bo (razun učiteljev, ktere država plačuje), prizadjala naprava više realke, in 2) naj pové določno, koliko teh stroškov mesto na-se vzame? Dokler deželni odbor nima za svoje predloge te podlage, ne more z najboljšo voljo nič storiti, in sukali se bomo v eno mer okoli kolobarja, ki nas ne spravi ne naprej ne nazaj. Slavna kupčijska zbornica ali saj njeni gospod tajnik bi mogli poznati gori omenjeni „Organisationsstatut“, da ne delajo zastonj potov, ki naš ne peljejo k nobenemu cilju in koncu. Da bi nam bila viša realka koristna, to je bilo že stokrat rečeno v različnih varijacijah. Kjer pa ni „Unterbau“ dodelan, se ne more začeti „Oberbau“.

— V zboru zgodovinskega društva 11. sept. t. l. je dr. Etbin Costa naznanil med drugimi sledečo, prav mično zgodovinsko drobtinico. Leta 1530 je poslal nemški kralj Ferdinand I. tri poročnike v Carigrad, da bi za mir ravnali. Poslanci ti so bili: vitez Nikolaj Jurišič, dedni ključar na Hrvaškem, Jože žl. Lamberg iz Snežnika, in en vitez iz Štajarskega. Kralj Ferdinand je svojim poslancom naročil, naj pri sultanu nemško govorijo; cesarski tolmač Benedikt Kuripešič iz Gornjega Grada bo potem predstavil vse govore v latinski, in tolmač sultanov v turški jezik. Tolmač sultanov pa ni razumel jezika latinskega, ampak samo laškega, laškega pa poslanci niso hotli rabiti. Zavoljo tega so drugoga tolmača iskali in ga našli, kateri je hrvaški jezik razumel. Poročnik nemškega kralja Nikolaj Jurešič je tedaj pri sultanu hrvaško govoril, tolmač pa je hrvaški govor prestavljal v turški jezik.

— V zboru pravoznanskega društva je 12. septembra tega leta predsednikov namestnik gosp. dr. Schöppl opomnil prežalostno smrt društvenega predsednika, gosp. deželnega poglavarja žl. Ulepiča; celi zbor je na njegov poziv slovesno svoje spoštovanje do rajnega na znanje dal. — Potem se je marsikaj sklenilo o notranjih društvenih zadevah. Prvi tajnik dr. Etbin Costa je med drugimi tudi naznanil, da društvo dobiva v zameno svojega časopisa že več kot 20 pravoznanskih, zgodovinskih in političnih periodičnih listov. — Visokospoštovani g. Anton baron Zojs je društvu pristopil. — C. kr. okrajni predstojnik Anton Globočnik je govoril o pravicah, ki si jih vlada pridruže do gojzdov ali kakor pravoslavci pravijo „o vladarskih

*) Iz srca radi vzeli; prosimo le večkrat kaj.

pridržnih gojzdnih pravicah" (landesf. Waldreservationsrecht). Vsak vé, kako imenitna je ta reč za našo gorensko in notranjsko stran, in gosp. Globočnik je tako temeljito in razločno preiskaval to važno zadevo in pravice ljudstva tako krepko in jasno dokazoval iz zgodovine in postav, da se ta njegov sostavek zamore res prava spomenica imenovati.

— Gosp. prof. dr. Klun je unidan vredništvu „Triesterce“ poslal sledeči „odgovor“, ki ga je pa ona tako pokvarila, da v njenem natisu ni bil ničemur več podoben — spet nov dokaz: kako manipulirajo nemškutarski časniki. Gosp. dr. Klun nas prosi, naj natisnemo „odgovor“ njegov tako, kakor ga je on pisal in se tako-le glasi: „Nek ljubljansk korespondent mi v 182. listu „Triesterce“ zastavlja vprašanje: „kaj da sem storil, da me „Novice“ jemljejo pod protekcijo svojo, in kaj je morebiti krajnskemu deželnemu zboru še ene Janusove glave več treba?“ Take vprašanja sicer niso vredne odgovora, vendar hočem radovednežu čast skazati in odgovoriti na te vprašanja. Menda se ne baham, ako rečem, da sem, več let v svoji domovini bivajoč, saj nekoliko za-njo storil. Teh čeravno še tako majhnih zaslug mojih za domovino vendar „Novice“, ki skor že skozi 20 let možato in pošteno zastopajo blagor naše dežele, ne morejo popolnoma prezreti; če so se tedaj mene s prijaznim priznanjem spomnile (za česar sem jim hvaležen), ni to nikakoršna „protekcija“, — kajti „protekcija“ je le to, če namesti pravice skazuje se milost. Sploh sem v celem svojem življenju malo protekcije vžival; kar sem in kar imam, sem si prislužil pošteno. — Kar pa se tiče šantove prilike z „Janusovo glavo“, nas uči mitologija, da Janus — ajdovsko božanstvo — je imel staro glavo nazaj obrnjeno, z mlado pa je gledal naprej. Razjasnilo tega je priprosto. V preteklost je treba se ozirati, da razumemo sedanost in prihodnost; starodavna preteklost je učilnica mladostni sedanosti. Da sem se pečal z zgodovino krajnsko, mislim, da pričajo dela za me. Zato ne le krajnskemu deželnemu zboru, ampak vsem deželnim zborom, pa tudi državnemu zboru dunajskemu iz srca želim prav veliko Janusovih glav pa prav malo malopridnih leaurov, — gospodu korespondentu pa kaj več mitološke vednosti.

Na Dunaji 6. sept. 1862.

Prof. dr. V. F. Klun.

častni mestjan ljubljanski.

— (Pobérki iz raznih časnikov.) V „Tagespošti“ pa tudi v „Vaterland-u“ je baron Karneri odgovoril na tisto ostro svarilo, ki so mu ga slovenski rodoljubi, kakor smo zadnjič v „Poberkih“ slišali, iz Maribora poslali v Wildhaus v dokladi „Vaterland-ovi“. Al kaj je na to odgovoril in kako? Vsa pisarija je očitna — „mea culpa“! Vidi se, kako ga je ona poslanica potlačila, ktero imenuje „rück-sichtslose Expectorationen“. Gospod v Wildhausu je menda mislil, da bojo razžaljeni poštenjaki nesnažno pisarijo prijemali z „Glacé-Handsuhenu“. „Tagespošta“ pa je celó molče vtaknila v bisago svojo vse, kar se je v oni poslanici reklo. Samo po ljubljanskem dopisunu se dá zagovarjati sirota s tem, da pravi, da ji „ultra-si“ družega ne vejo odgovoriti kakor to, da pravijo, da „je laž, kar piše“. Pač slonovo kožo mora imeti, komur to še ni zadosti, ako se očitno lažnik imenuje! Kdor pa se ne bojí, koga očitno lažnika imenovati, ima že dokazov gotovo, da jih bo dal na dan na pravem mestu, kadar bo treba. Ljubljanski dopisun ima spet strašno bridke čase: zaupnice ne more požreti, ki jo napravljajo mestjani gosp. županu za njegov god, da mu pokažejo, da ga še zavoljo več cenijo kakor zavoljo „Pflasterunge“, kakor je „Laibacherca“ tako pristréno „naiv“ unidan rekla in s tem svojo sorodnost s „Triesterco“ celó premalo skrila! Ker zavoljo te zaupnice znani dopisun pika tudi spoštovanega našega domoljuba Horaka, mu moramo novico povedati, da g. Horak namerja izdati „Blätter aus meinem Tagebuch-u“, v katerih bo marsiktero historico povedal iz mestnih volitev, kako pohlevno so hodile imenitne gospé itd. dopisunove stranke ga prosit, da bi iz Saula postal Paul, pa — Saul je ostal Saul. — Pa tudi tega „Tagespoštar“ ni mogel brez togote pogoltniti, da so ga pošteni Ločani v svojem „Eingesendet“ v „Laibacherci“ 212. po prstih krenili; ker pa družega ne more zoper to, sam sebe tolaži, češ, da so Ločani to iz „prijaznosti“ storili. „Tagespoštar“ misli, da celi svet se s tako kramo peča kakor on in njegovi pajdaži!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Prvo delo zbornice gornje in doljne državnega zbora, ko se je 15. t. m. spet snidel, je bilo: vošilne pismi presvitli cesarici po prestani hudi bolezni pokloniti, ki ju je s srčnim veseljem sprejela. Od tistih mal praznuje spet zbornica gornja, zbornica spodnja pa se je lotila posvetovanja o vpeljavi nemške kupčijske postave v naše cesarstvo po predlogu ministerskem. Čeravno poslanec česki Pražak jasno dokazuje, da take postave sedanji ožji (mali) zbor vsled ustavnih določil ne more vzeti v svoje roke in se desna stranka zato ne bo udeležila tega sklepanja, in čeravno tudi Mühlfeld in Skene, poslanca skozi in skozi centralistične leve stranke, se spodtikujeta nad to postavo, je vendar večina, kakor je to že navada, vse te pomislke uničila in po željah ministerstva sprejela to postavo v svoje opravilstvo in jo že tudi dognala. Včeraj (torek) je začela zbornica pretresovanje druge postave, ki jo ji je ministerstvo predložilo, namreč: preuredbo (revizijo) zemljišnega (gruntnega) katastra. To je zlo važna reč za marsiktero deželo in posebno za krajnsko, ktera že toliko let zdihuje po pravični preuredbi. — Kmali bomo spet druge papirnate desetice dobili. Te, ki so bile nedavnej izdane, niso spoznane za dobre, in ministerstvo bo dalo že spet druge napraviti. — Te dni smo brali dolgo dolgo vrsto sodniških uradnikov, ki jih je za sodnije hrvaškoslavonske imenovala kr. dvorna kancelija; sem ter tje smo našli tudi kakega Slovenca vmes. — Za sklic erdeljskega deželnega zbora dela vlada res priprave; ali pa bo hotel ondašnji deželni zbor, sestavljen iz Ogrov, Seklerjev, Rumunov in Saksoncov, poslance poslati v državni zbor, nek sama vlada nima upanja veliko. — Na Ogerskem in v Galiciji se spet razširjuje goveja kuga. — Na Laškem se vsa govorica še zmiraj suše okoli Garibaldita; zdaj se sliši, da mu bojo mogli nogo odžagati in je življenje njegovo v veliki nevarnosti, zdaj pa spet, da ga bojo pomilostili; Garibaldi pa nek noče milosti, ampak sodbo, ki bi svetu marsikaj odkrila, kar kralju ne bi bilo po volji. V pismu do ameriškega konsula, ki ga vabi za poveljnika v ameriško armado, je 14. t. m. odgovoril, da, ako pride iz zapora in se ozdravi, bo zapustil Italijo in šel Ameriki na pomoč. — Pogoji med srbsko in turško in med črnogorsko in turško vlado še niso popolnoma znani; mir na obeh stranéh pa je za zdaj gotov. — Nemci so začeli spet edinost zidati, pa zidarji so na dva kampa razdeljeni, eni „Malonemci“ tišijo v Weimar, drugi „Velikonemci“ pa v Frankobrod, da bi vsak po svoje naredili podlago edinosti. — Zdaj je gotovo, da konec londonske razstave bo o vseh Svetih. — 6 let ni bilo rekrutbe na Rusovskem; carski ukaz jo zapoveduje zdaj za leto 1863; rekrutba se ima začeti 15. januarja in iz 1000 možkih 5 jih vzeti.

 Današnjemu listu je priložena 23. pôla „povestnice“.

Listnica vredništva. Gosp. J. B. v V: Vaš prepis iz „Slovenije“ nam je vesela priča rodoljubja Vašega; al zdaj ko imamo izvirnih sostavkov obilo, ne moremo vzeti poslanega. Prosimo kaj družega izvirnega. — Gosp. — g — v M: Prejeli in razdelili. — Gosp. V. Z. v L: Dokler ne pošljete konca, ne moremo natisniti, kar ste nam dali. — Gosp. J. v Bist: Ker je v dopisu iz Ip. večidel vse rečeno in nam spet zlo prostora manjka, ne zamerite.

Popravki. V pesmi „Prekletstvo in blagoslov“ v 38. listu „Novic“ v kiti 2., stihu 7. mesto konec beri konc; v kiti 3., stihu 3., mesto katerim beri katerim; v kiti 4., stihu 6., mesto sicer beri scer; v kiti 8., stihu 3., mesto trud beri tud; v kiti 13., stihu 8., mesto zdržuje beri združuje; v kiti 15., stihu 2., mesto gimnazija beri gimnaz'ja; v kiti 15., stihu 6., mesto jo beri je.